

ABA-NOVÁK VILMOS (1894-1941)

Kocsmaudvaron, Szolnok | Pub Backyard, Szolnok, 1932

Tempera, falemez | Tempera on wood-fibre, 50,5 x 61,5 cm
Jelezve balra lent | Signed bottom left: Aba-Novák – 32. Szolnok.

Kezdő ár | Starting price: 10 000 000 Ft / 28 571 EUR
Becsérték: 16 000 000 – 20 000 000 Ft
Estimate: 45 714 – 57 143 EUR

KIÁLLÍTVA | EXHIBITED:

| Aba-Novák, a „barbár zseni”, Debrecen, MODEM Modern és Kortárs Művészeti Központ, 2008. április 21. – július 6. (kat.: 124.)

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED:

| Molnos Péter: Aba-Novák, a „barbár zseni”, Népszabadság Könyvek, 2008, 102. kép
| Bozsán gyűjtemény. A könyvet szerkesztette és kiadja a Bozsán család.
Pauker nyomda Kft., Budapest, 2010, 34. oldal

ABA-NOVÁK 32

Idősebb Markó Károly a 18-19. századi akadémikus festészeti metódus szerint, a viszonylag részletes alárajzot követően a képsík egyik oldalán elindulva, szép aprólékos módon kifestette a vászon vagy fatábla rendelkezésre álló felületét. Döbbenetes látni a valamely okból félbehagyott művek esetében, hogy a kép egy részén teljesen és tökéletesen kidolgozott, míg máshol csupán a később rendszeren láthatatlanná váló pentimentók jelennek meg.

A 19-20. század fordulóján, Paul Cézanne volt az a művész, akivel a túlszabályozott rendszerű akadémikus festészetet vál-

tó modernizmus elkezdődött. Mivel Cézanne sosem tájat, portrét vagy csendéletet, hanem mindig és kizárólag KÉP-et festett, ebből következően művészi alapállásának szerves része volt az a gondolat, hogy a képet annak bármely alakulási fázisában késznek lehet nyilvánítani, vagyis abba lehet hagyni, ha a kompozíció minden részlete éppen és pontosan egyensúlyba került. Ez azt is jelenti, hogy munkamódszere szerint Cézanne mindig a készülő kép egész felületén egyszerre dolgozott, minden motívumot egymáshoz folyamatosan viszonyítva fejlesztett, addig a pontig, amikor azt végül befejezett-

nek érezte. Aba-Novák Vilmos is hasonló módszert alkalmazott, azzal a különbséggel, hogy őt már az sem zavarta, ha egy korábbi, időközben más színnel elfedett színfolt transzparens módon, a befejezetlenség látszatát keltve itt-ott látható marad. A látszólag véletlenül otthagyott motívum alkalmazása, Henri Matisse „találmánya” volt a tízes évek első felében. A korábban aprólékos precizitással kidolgozott, ún. szép felszín helyett, Matisse már sokkal inkább a festőileg izgalmas felület létrehozására törekedett. „A módszer lényege az, hogy az egymás fölé festett vagy éppen visszatörölt színrétegek-

ből és kontúrokból szándékosan mindig megőriz – más szóval »otthfelejt« (a spontaneitás látszatát keltve) – annyit, hogy az egymást követő fázisok egyidejű bemutatásában egyszerre válik láthatóvá a honnan hová folyamata” – írta le Matisse alkotói módszerének egyik fontos összetevőjét Kemény Gyula restaurátor, a „Magyar Vadak” művészetét feldolgozó kiállítás katalógusában. Aba-Novák pontosan ezt a Matisse-i módszert követte és alakította a saját igényei szerint temperaképein, az 1930-as évek elejétől.

Aba-Novák 1932-ben huzamosabb időt töltött a szolnoki művésztelepen. A tízes

évek elején már dolgozott itt Fényes Adolf irányításával, de az akkor elsajátított olajfestést időközben felváltotta a tempera, a fiatal festőnövendékből pedig nagybetűs Mesterré vált. Legkedveltebb festői témái a falusi hétköznapiak és ünnepek, a csárda, a kocsmá, a vurstli és a vándorcirkuszok világa volt, bármilyen helyszín, ahol pezsegve forr az élet. Ez az intenzív életérzés Aba-Novák festői technikájában is megnyilvánult, mint azt a most aukcióra kerülő szolnoki kocsmajelenete is ékesen bizonyítja. A festmény egészen különleges betekintést enged a művész képalakítási módszerébe. A látszólag he-

venyészve feldobott színfoltok, a tárgyak, épületek és a kép szereplőinek pár villámgyors, de metszően pontos vonallal kijelölt formái, a „spontaneitás látszatát keltve”, de pontosan a helyükön vannak. Egészen egyedülálló az a biztonság és magabiztosság, ahogy Aba-Novák uralta az elé táruló látványt, és ahogy abból képet varázsolt. Kocsmaudvaron témájú kompozícióján átsüt kendőzetlen őszintesége, valamint őszerejű művészi képességeit kordába szorítani tudó zsenialitása. Igazi remekmű.

RUM ATTILA